

Izhaja:

10., 20. in 30. dan vsakega meseca.

Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 10 kr. od garmond-vrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto za bolj premožne 2 goldinarja; za manj premožne rodoljube pa 1 gld. 50 kr.

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravništvu „Mira“ v Celovcu.

Leto XII.

V Celovcu, 20. kimovea 1893.

Štev. 26.

Prošnja.

Mnogo naročnikov nam je za letos še na dolgu, nekteri še za lani. Ker se dosti listov tudi zastoj pošilja, so naši dohodki prepričali, in brez podpore požrtovalnih rodoljubov bi »Mir« težko izhajal. Da se tem ne bo nakladalo pretežavno breme, **prosimo vse zaostale naročnike, naj svoj račun z nami v kratkem poravnajo**, saj zdaj jeseni še vsak kmetovalec kaj skupi za svoje pridelke. Ako bi ta prošnja nič ne izdala, prisiljeni bomo, takim kasnim plačevalcem list ustaviti.

Upravništvo „Mira“.

Kaj hočejo socijalni demokrati?

Beseda „demokrat“ pride iz grškega jezika in je sestavljena iz dveh besed: „demos“ je „ljudstvo“, „kratein“ pa se pravi „vladati“. „Demokrat“ je tedaj človek, ki hoče, naj bi ljudstvo samo sebe vladalo, t. j. ljudstvo naj izvoli moč, ki naj se jim izroči oblast v roke za nekaj časa, in ko tisti čas preteče, se izvolijo spet novi vladarji, ali pa se prejšnji spet potrdijo. Nekoliko „demokratije“ imamo že zdaj skoro po vseh državah, ker ljudstvo voli poslance, kateri pomagajo postaviti delati. V nekaterih državah, kjer je ustavno življenje bolj razvito, kakor je pri nas v Avstriji, imajo poslanci toliko moči, da celo ministre postavljajo in odstavljajo, tako da imajo skoro vso vlado v svojih rokah. Socijalni demokrati hočejo pa še več; oni hočejo prekucniti ves dosedanji družbinski red in človeške razmere uravnati po čisto novih načelih. Beseda „socijalen“ pride iz latinske besede „socius“, kar je toliko ko „tovariš“ ali „družnik“. Kar se tiče cele človeške družbe in tistega reda, po katerem naj ljudje skupaj v eni državi živijo, to se imenuje „socijalno“ t. j. „družbinsko“.

Socijalno-demokratična stranka se je rodila iz brezverskega liberalizma. Dokler je krščanska vera na svetu še kaj veljala, so se tudi bogataši kolikor

toliko po njej ravnali. Svojim delavcem in poslom so dajali toliko plače, da so mogli še koj izhajati in se pošteno preživiti, v boleznih in starosti so pa tudi še za silo skrbeli za nje. Če jim že drugega niso dali, vsaj beračiti jim niso branili, kakor se zdaj godi. Ko so pa bogataši vsled branja brezverskih knjig in časopisov ob vero prišli, niso hoteli več v revežu spoznati svojega bližnjega, začeli so ga zaničevati in za svojo korist porabljeni. Dokler je bil reven človek še pri moči, jemali so ga v delo, pa plačali so ga slabo, da je njim več dobička ostalo. Če je kdo prišel, ki ga je glad prignjal, in se je v delo ponudil še za manjšo plačo, bil je sprejet, prvi delavec pa je bil brez usmiljenja iz službe zapoden in brez vse podpore puščen. V boleznih in starosti ni dobil delavec nobene podpore, če je prav poprej še toliko let zvesto služil in bogatašu polnil blagajnico. Kako delavci živijo in ali opravljajo svoje verske dolžnosti ali ne, za to se liberalni gospodarji niso več zmenili, zadosti jim je bilo, da je delavec opravil svojo službo. Da bi še več dobička naredili, začeli so za lahka dela najemati ženske in otroke, ker so se tisti z manjšo plačo zadovoljili. Tako se je rado prigodilo, da je bil trdni oče brez dela, njegovi šibki otroci so pa imeli delo, toda le pičel zaslužek, da je potem cela družina stradala, otroci pa so pri težavnem delu in slabi hrani kmalu opešali in svoje žive dni slabotni ostali, če niso že zgodaj pomrli. Tako je kraljevala lakomnost podjetnikov brez vsega zadržka, vest jih ni ovirala, postave pa tudi ne, ker so bile narejene po liberalnih naukih. Liberalni nauk v gospodarskem oziru pa je tak, da sme podjetnik v delo vzeti, kogar hoče, mu plačati, za kolikor se pogodita, in ga iz službe djati, kedar hoče. Za vse druge dušne in telesne potrebe svojih podložnih pa gospodarju ni treba skrbeti. Da pa delavec velike plače ne dobi, za to je že s tem skrbnjeno, ker je delavnih močij zmirom zadosti, večasih tudi preveč, in če delavec noče delati za malo plačo, dobi se drug namesto njega. Tako so revni ljudje prišli do spoznanja, da so čisto zavrnjeni in zapuščeni na svetu, da so kakor zaničevani sužnji, ki morajo trdo delati za samo jed. Kajti če prav delavec plačo dobiva, vendar jo, ako je pičla, lahko zajé, tako da nema od svojega truda drugega, ko nago, borno življenje. Ko so se delavni ljudje videli v tem žalostnem stanu in so

ob enem opazovali bogatine, ki so skoro brez vsega dela v obilnosti živeli, začeli so milovati svoj tužni stan in sovražiti svoje trdosrčne gospodarje.

K temu je prišla pa še nevera. Po mestih so namreč tudi delavci prebirali brezverske spise in poslušali take razgovore, in tako so prišli tudi sami ob vero. S tem so zgubili pa tudi svojo zadnjo tolažbo. Dokler so še verovali, tolažili so se s tem, da bodo po kratkem trpljenju na zemlji enkrat vekomaj srečni v nebesih, ako svoje nadloge voljno prenašajo. Ko so pa vero v večnost zgubili, rekli so med seboj: „Če večnosti ni, in človek pogine, kakor žival, čemu bomo mi na tem svetu toliko trpeli? Prekucnimo vse in polastimo se tega, kar zdaj drugi imajo, in tako si naredimo nebesa na tem svetu!“

Tako je nastala stranka socijalnih demokratov, ktera dobiva zmirom več pristašev med revnim ljudstvom, posebno med delavci na Nemškem, Francoskem, Angleškem, v Švici in sploh po vseh omikanih deželah. Kaj ti ljudje hočejo, tega še sami prav dobro ne vejo. V tem so vsi edini, da so s svojim stanom nezadovoljni, in povsodi hujskajo delavec, naj ustavi delo, naj tirjajo več plače in menj ur dela na dan. Tudi hočejo občno volilno pravico, ker upajo, da bodo sčasom vse delavce v mestih in hlapce ter dninarje na kmetih na svojo stran dobili, in s to močno stranko mislijo zmagati pri volitvah. Ko bi enkrat večino poslancev na svoji strani imeli, potem hočejo svet uravnati po svojem okusu in po naukih svojih prerokov. Oni pravijo, da vere in duhovnikov nič ni treba, vsak naj veruje, kar hoče; vsem, ki kaj imajo, naj se vse vzame, in premoženje naj pade pod državno oblast, država naj pa potem za vse skrbi. Potem bi se vsakemu ukazalo, kaj mora delati in koliko ur na dan; jedli bi skupaj, spali menda tudi, obleko bi morala država priskrbeti, plače bi nobeden nič ne dobil, ker bi bil itak z vsem preskrbljen. Hraniti bi ne bilo treba, ker bi tudi za starce država skrbela. Otroci bi ne dobili nič dote, oni bi se skupno redili, vkup v šolo hodili, vkup jedli, vkup spali. Zakonov bi več ne bilo, ljudje bi se parili po svoji volji in za kolikor časa bi hoteli.

Da bi pri takem redu vse dobro šlo, in da bi bili vsi zadovoljni, je pač težko verjeti. Čeravno kmet nema nič dobrega, vendar je svoj gospod in je vendar še bolj srečen, kakor bi bil po-

Družbe sv. Cirila in Metoda

redna VIII. velika skupščina dné 26. vel. srpana 1893 v Sežani na Krasu.

(Dalje.)

V. Vodstveni tajnik Anton Žlogar obvesti, da je v smislu § 14. družbinih pravil zglašeno dovoljno število udov s posvetovalno in glasovalno pravico.

Poročilo tajnikovo.

Izvestje tajništva slovê:

Slavna skupščina!

Velecenjene dáme, častiti rojaki!

1. Zgodovina o razvoju slovenskega šolstva v deželah, koder bivajo Slovenci, spričuje skoro na vsakem listu, da je ono moralo hoditi po trnjevi poti, predno si je priborilo v domovini in pri sorodih tisti ugled, ki je posledica dobro vravnane šole na zdravi katoliški in národni — ali splošno na pedagogični podlagi. Če se ozremo po svoji domovini, žal, zapazimo, da te tu zaznamovane krepke podlage še pogreša naše šolstvo — osobito ob mejah našega ozemlja. Ondi še ne morejo prodreti pravi pedagogični principi, priznani od vseh šolnikov-strokovnjakov vseh kulturnih národov, v ljudske šole, ker se jim ovira natorno pravo maternega učnega jezika; v take obmejne šole po našem ozemlju, kjer faktično — pošten tujec bi to komaj verjel — učitelj ne umeva učenca, otrok ne umeva vzgojitelja, ko ta ni zmožen slovenščine. (Res je!)

Slovenskim rodoljubom, gledajočim to nenaravno prikazen, je krvavelo srce in še krvavi; pre-

mišljevali so, kako bi bilo pomagati. Svetopisemski rek: „Množica se mi smili“ vzdramil je tudi nje; množica — slovenskih otrok, ki po obmejnih mestih, trgih in vaséh gineva za slovenstvo, — se nam smili; zato smo sklenili takej zapuščeni mladeži, ki je zoper svojih starišev in svojo voljo v največji nevarnosti, izneveriti se svojemu rodu, sami pomagati, dasi smo se zavedali ogromnih žrtev, ki jih bo zahteval ta vzvišeni smoter. Tako se je porodila, kakor veste č. skupščinarji, šolska družba sv. Cirila in Metoda. Njej velja svetopisemski klic: „Poberite kosce, da konca ne vzamejo!“ — o, ne samo kosce, nego trume slovenskih otrok zberite in pošljite v svoje slovenske šole, povsod, kjer so oni le pastorki, med inonárodnimi otroci v drugojezičnih šolah.

Je-li se je pa naša družba odzvala tej srčni želji vseh pravih domoljubov in rodoljubkinj? (Je!) Je-li vodstvo, ktero danes že osmič v svoji prvotni celoti stopa pred vas, č. skupščinarji in družbeniki, prav pojnilo ter izvrševalo svoj nalog: je-li opravdalo zaupanje, ktero ste mu tekom let poverili? (Je! je!) Je-li ono v zmislu družbinih pravil res pospeševalo pri nas katoliško národno šolstvo? (Je, vzorno!)

Vodstvenemu izvestitelju je čast, vse to nekoliko pojasniti ter družbo pokazati, kakoršna je, kar mu je z ozirom na odmerjeni čas mogoče storiti le v glavnih potezah; č. skupščinskim zastopnikom pa je prostost in dolžnost, soditi o družbinem delovanju.

Vodstvene seje.

1. Leto za letom raste ugled naše družbe, to spričujejo med drugim tudi skupščinske slavnosti,

ki so po zatrjilu naših časnikov postale pravi národni prazniki. (Istina!) Tako je tudi lanska skupščina dné 28. julija v Postojni vsled požrtovalnosti ondodnih národnih društev in posamnih rodoljubov tako lepo uspela, da je vsem udeležnikom ostala v najprijetnejšem spominu. (Slava jim!) Poročilo o njej itak najdete v družbinem Vestniku VI. Tedaj je bila v vodstvu zopet potrjena izstopivša tretjina odbornikov, ki so se sošli k enajstim sejam, da rešijo družbine zadeve.

Prva te upravne dobe ali LIX. seja je bila dné 5. avgusta 1892, v kateri se je vodstvo konstituiralo kakor prejšnja leta; le v ožji odbor v zmislu § 18. glavnih pravil se je mesto člana Ivana Hribarja radi njegovih pogostnih odsotnostij v službinih zadevah privzel vodstveni ud dr. Karol vitez Bleiweis-Trsteniški. LX. seja dné 24. vel. srpana je bil sestanek ožjega odbora. LXI. dné 30. vel. srpana. LXII. 26. vinotoka. LXIII. 23. listopada 1892. LXIV. 4. prosinca 1893. LXV. 8. svečana. LXVI. 1. sušca. XLVII. 20. mal. travna. LXVIII. 30. rožnika in LXIX. pa 5. mal. srpana na blagdan družbinih sv. zavetnikov. Kaj se je obravnavalo in kako ukrepalo, razvidno bo vsaj deloma iz naslednjih podatkov. (Dalje sledi.)

Iskrice.

Kteremu človeku nič ni po volji, in kateri z nobenim ni zadovoljen, o tem se lahko more trditi, da tudi ž njim nihče ni zadovoljen. Tak človek je nadležen samemu sebi in tudi drugim.

tem, ko bi ga kak brič na delo prigantal in bi ne bilo nič njegovega. Kakošna bo izreja otrok, če bodo ločeni od svojih starišev? Če bo imel vsaki brat družega očeta? Socijalno-demokratski ministri tudi ne bodo orali in tudi ne bodo jedli krompirja v oblicah brez soli za večerjo. Če bodo pa dobro živeli, kakor zdaj visoki gospodje živijo, kakošen razloček pa bo potem med zdaj in potem? Kdo bo imel oblast določiti, kaj naj ta ali drugi dela, in ali se bodo ljudje temu povelju dolgo pokorili? Bolj ko človek vse te reči premišluje, bolj mora priti do spoznanja, da so to le prazne sanjarije, kar socijal-demokrati govorijo in ljudem obetajo. Kako bodo ljudje brez vere kaj pametnega ustanovili in uredili? Ali so mar modrejši, kakor Bog, ki je svojega Sina k nam poslal, da nas pouči, kako naj živimo? Ali je katera tolažba za to življenje lepša, kakor če si človek s pridnostjo in varčnostjo toliko pridobi, da na starost lahko brez skrbi počiva? Socijaldemokrati hočejo pa premoženje odpraviti. Zato so sv. Oče papež njih nauke zavrgli in obsodili ter delavcem rekli, da si s prekucijo ne bodo nič zboljšali svojega stanja. Tako, kakor socijalni demokrati hočejo, se svet ne bo dal uravnati. Prekucijo pač znajo napraviti, pri kateri bo teklo veliko dolžne in nedolžne krvi, čez nekaj let se bodo pa ljudje novega reda spet naveličali in bodo spet stari red v veljavo postavili. Nevarnost, da se ti nauki tudi k nam zatosijo in to celo med kmetsko ljudstvo, je večja, kakor bi kdo mislil. Po mestih že vse mrgoli socijalnih demokratov, in ne bo dolgo, da pojdejo tudi na deželo in bodo začeli hlapce hujskati zoper gospodarje. Namesto lepega miru se bo v vse hiše zanesel prepri in sovraštvo, to še posebno potem, ko bi se upeljala občna volilna pravica, da bi smeli tudi hlapci in dninarji voliti. Tiste bodo socijalni demokrati v svoje mreže lovili in jim zlate gradove obetali. Zato Slovence že zdaj svarimo, naj ne verujejo vsakemu mestnemu bradaču, naj rajši zvesto ostanejo pri slovensko-katoliški stranki, ktera jih prav uči, ker se s svojimi nauki naslanja na krščansko vero.

Dopisi prijateljev.

(Kronin dar!) V korist družbe sv. Cirila in Metoda so darovali: Tomaž Šlajhar na Gori 1 krono; Janez Rac na Potoci 1 krono; Naročnik „Mira“ iz Smihela pri Pliberku 1 krono; Hedenik-Dravec na Žihpoljah 1 krono; Radoslav Hrastov 1 krono; Ursula Hrastova 1 krono; Janez Kopalnik iz Grabstanja 1 krono; Gaspar Zec p. d. Mohar, mlinar v Drabunošah, 1 krono; Jos. Vintar, župni upravitelj v Ovrah, 4 krone; Anton Pokrznik v Ovrah 2 kroni; Neimenovana rodoljubkinja iz St. Lenarta pri sedmih studencih 2 kroni. Po preč. gosp. proštu in dekanu Ant. Wakonig-u pri pastoralni konferenci v Spod. Dravogradu nabranih 16 kron. Blag slovenski rojak, ki je po dolgi in mučni bolezni srečno ozdravel, 3 krone. M. Vigle v Ložu 1 krono. Skupaj 36 kron. Lepa hvala vsem darovalcem! Živeli nasledniki! — V „Miru“ št. 20. do 24. izkazani zneski v skupni vsoti 345 kron odposlali so se v društvene namene preč. g. predsedniku Tomo Zupanu v Ljubljano po poštni nakaznici. „Mir“ je do sedaj nabral in družbi odposlal vsega vkup 710 prvih kron.

Iz Kotmare vesi. Gotovo mislite, g. urednik, da spimo pri nas v Kotmari vesi na medvedovi koži, odkar smo gospodarji Slovinci v slovenski občini, ker že en čas ni bilo nobenega dopisa od nas. Kakor drugod, praznoval se je god naših blagovestnikov sv. Cirila in Metoda tudi pri nas že na predvečer s streljanjem in umetalnim ognjem, naši vrlji fantje pa so zažigali kresove po hribih in dolinah, na god pa s slovesno službo Božjo med gromenjem topičev, da se spominjamo in ob enem zahvaljujemo za dobrote, ktere smo prejeli od sv. bratov. — Občni zbor naše podružnice sv. Cirila in Metoda dne 13. vel. srpana t. l. v lepo z zastavami in lipovim cvetjem ozaljšani dvorani g. Štangelnja v Kotmari vesi, bil je sijajen in dobro obiskan od blizo in daleč; iz Hodiš, Rožne doline, Bilčovsa, Celovca in Žihpolj počastili so nas s svojim prihodom rodoljubi. — Po poročilu tajnika in blagajnika o delovanju naše podružnice v pretečenem letu bila je volitev odbora in se je enoglasno zopet stari odbor potrdil. Pazljivo so vsi poslušali čast. govornike gg. Štinglna, Tavšiča in Ozbiča, in res izborna petje naših domačih slovenskih pevcev, ki so se sami tako dobro izvežbali, da dovršno pojejo vsako pesem, da jih je kar veselje poslušati. Izrekamo tedaj pristrčno zahvalo vsem g. govornikom in našim vrlim pevcem, da nas razveseljujejo z lepim petjem milih slovenskih pesmij. Pa tudi v cerkvi se pri nas jako dobro poje in vsa čast našim vrlim pevcem in organistu Val. Štangelnju ml., ki tudi izvrstno orglja, ki pa bode v kratkem odšel v Ljubljano v orgljarsko šolo, da se tam še bolj izvežba in popolni.

Iz Kotmare vesi. (Letni občni zbor podružnice sv. Cirila in Metoda.) Dne 13. vel. srpana je imela naša podružnica šolske družbe sv. Cirila in Metoda svoj letni občni zbor v gostilni Val. Štangelnja v Kotmari vesi. Lepo vreme je veliko pripomoglo, da je bila udeležba mnogobrojna. Prišli so gostje in prijatelji te družbe iz cele oko-

lice: iz Bilčovsa, Velinje vesi, St. Janža in iz Hodiš. Ker ni bilo nobenega vladnega zastopnika, odprl je vrlji predsednik naše podružnice g. Prosekhar zborovanje in pozdravil iskreno vse udeležence. Potem ste sledili poročili gg. tajnika in blagajnika. Iz obeh poročil posnamemo, da se je na dan sv. Cirila in Metoda brala sv. maša za vse žive in mrtve ude Kotmaroveške podružnice. Družnikov ima podružnica sedaj 151. Izmed teh je 1 ustanovnik, 23 letnih udov in 127 podpornikov. Od zadnjega zbora dne 30. oktobra 1892 do danes je imela dohodkov 26 gld. 50 kr. Vodstvu v Ljubljano se je odposlalo 25 gld. Kot nagrada za to je dobil odbor podružnice od glavne družbe 50 lepih molitvenikov in tudi še druge knjige za pridne šolarje. Tudi g. Podobnik, učitelj pri sv. Barbari v Halozah na Štajerskem, kterege so naši ljubeznjivi in miroljubni (?) prijatelji iz Koroškega pregnali, spomnil se je naše podružnice ter daroval ji veliko koristnih knjig. — Kot prvi govornik je nastopil g. Fr. Štingl, kteri je govoril o kmetu in veri, to je v kakošni zvezi ima biti kmet z vero. Pokazal je, da kmečki stan je za človeško družbo važen in da je podlaga vsem drugim stanovom. Če je torej kmečki stan tako važen, vsak mora ta stan spoštovati; vsak, kdor je za to poklican, mora za njega skrbeti ter si prizadevati, da bi napredoval. In je to tedaj velika krivica, ako kdo kmečki stan smatra za kakošno igračo, s katero si more po svoji volji igrati! — In vendar je na svetu nekdo, ki je tako predrzen, tako lahkomišeln, da smatra kmečki stan za ničvredno igračo — in to je brezverski liberalizem. Dalje je govornik razlagal, kaj je liberalizem, in da liberalna načela škodujejo vsem stanovom, največ pa kmetu. Liberalci obljudbajo kmetu, da ga bodo osvobodili iz rok „nazadnjakov in mračnjakov“, ali prav za prav ga uče nevere. Obljudbajo kmetu, da ga bodo oprostili iz oblasti klerikalcev, toda spravljajo ga v oblast Judov in oderuhov; obljudbajo kmetu, da ga bodo razsvetlili in omikali, toda jemljejo mu staro poštenost. Zakaj vse to? Liberalci si namreč mislijo: vi, kmetje, le se bojite zoper vero in duhovnike kot svoje največe sovražnike, in med tem, ko se bodete vojskovali zoper vero in duhovnike, vam bomo mi izpraznili žepe, vzeli posestvo, zadovoljnost in pravice, ktere varuje katoliška vera. Ali ni to nepoštena igra in goljufija? Zato, kdor je iskren prijatelj kmečkega stanū, mora kmetom svetovati: Kmetje, varujte se liberalcev kot kuge! Nazadnje je govornik priporočal družbo sv. Cirila in Metoda, ker hoče kmetom pomagati s tem, da jim ustanovlja versko in slovensko šolo. — Po tem govoru se je oglasil g. Štih p. d. Šlemic in je ovrgel trditev nekterih ljudij, kakor da bi vera ne spadala k političnemu boju. Če tudi ni bil na govor pripravljen, vendar je ono neumno trditev nekterih ljudij prav ovrgel, tako da smo ga vsi s pazljivostjo poslušali. — Geslo „viribus unitis“ (z združenimi močmi) je nam Slovincem posebno priporočal g. Ozbič iz Celovca. — Preč. g. Tavšič, župnik iz Hodiš, so kot zadnji govornik izrazili svoje veselje nad mnogobrojno udeležbo in so ob enem obljudovali, da v Hodišah ni toliko zavednih Slovincov. Dalje so dokazovali, da samo z materno besedo se moremo omikati in kaj naučiti. Materna beseda srce požlahnuje; in ne le materna beseda, ampak tudi vera, ktera vzgaja značaje, kterih je nam koroškim Slovincem toliko treba. — Daljše točke sporeda so se vršile v zadovoljnost vseh. Vsi smo bili dobre volje in dolgo do noči so nas vrlji Kotmirski pevci razveseljevali z milimi slovenskimi pesmimi.

Iz Velikovške okolice. (Podružnica sv. Cirila in Metoda in Velikovčani.) Dne 6. t. m. se je imel v prostorih Plešučnikove gostilne v Velikovcu vršiti ustanovni podružnični zbor družbe sv. Cirila in Metoda za Velikovško okolico. Pa ojoj! Komaj se je ta novica raznesla v popolnoma nemškem (!) Velikovcu, že je vskipela germanska kri v žilah „miroljubnih in olikanih“ Velikovčanov, in vse kar leze in gre, spravilo se je nad Plešučnika in ga pregovorilo, „vindišarjem“ sobane ne prepustiti, kar se je tudi zgodilo. Plešučnik je v zadnjem trenutku odpovedal in tako se ustanovni podružnični zbor 6. t. m. ni mogel vršiti. Dobro, gosp. Plešučnik! Vas se bomo kmetje iz okolice vedeli ogibati ob sredah in drugih prilikah, zato se pa bodete morali zahvaliti onim, ki so vas pregovorili. Če si pa Slovinci kaj v glavo vtepe, potem ne odjenja poprej, dokler ne izvrši. Naprosil se je tedaj drugi gostilničar Tavšič, da bi prepuštil eno sobo svoje gostilne za zborovanje, ktero bi se imelo vršiti 13. t. m. Naprošeni je dal moško besedo, ali dva dni pred zborovanjem postal je figa mož. K njemu se je namreč zadržila cela garda, na čelu ji „hauptman“ Papič, in ga z obljudbami in grožnjami tako obsipala, da je možu moško srce zlezlo v hlače, in tako smo zopet pogoreli. Velikovški hujskači na Slovence! zapomnite si dobro, da mi nismo za vselej propadli, in da nas niste še ugnali v kozji rog. Zborovali in ustanovili bo-

demo podružnico sv. Cirila in Metoda, ako se tudi vsi na glave postavite in ako vsaki teden eno šulferajnersko zborovanje skupaj zbobnate. Kdo pa bode imel korist od tega nasprotovanja? Vi Velikovški oštirji in drugi gotovo ne. Mi slovenski okoličani bodemo že zato skrbeli, da se vam bodo še sline cedile po naših „vindišarskih“ denarjih in prišel bode čas, ko bodete še prosili, da se bi pri vas zborovalo. Imena 35 oštirjev iz Velikovca bodo zapisana v zgodovini Koroške dežele, tako pravi Beljaška „Deutsche Allgemeine Zeitung“, ali tudi v zgodovini Velikovške okolice, pa ne samo v zgodovini, tudi v spominu okoličanov bodo zapisana. Pazite, da se ne bodete še kesali!

Slovinci in Slovenke! Darujmo prvo krono, ki nam v roke pride, družbi sv. Cirila in Metoda!

Politični pregled.

Politika, tako notranja, kakor zunanja, ki je dolgo mirno stala, začela se je vendar nekoliko premikati. Notranja, žal, ne baš veselo, kar se tiče Čehov. Nad Prago in okolico je namreč vlada razglasila izjemno stanje, da stopita iz veljave člen 12. in člen 13. državnih osnovnih postav, in odpravi se tudi za Praški sodni okraj porotna sodba. S članom 12 je odpravljena svoboda zborovanja in javnih shodov, s članom 13. pa tiskovna svoboda. Tedaj ne bodo smeli shodov sklicevati, in nad časniki bo pazilo oko policije, da ne bodo smeli nič pisati, kar bi duhove vznemirjalo ali sploh vladi ne ugajalo. Mladočehi so tedaj dosegli, kar so hoteli; toliko časa so vladno dražili, da jim je slednjič zobe pokazala. Uradni list zagovarja to od celega ministerstva izdano naredbo, trdeč, da so Mladočehi brezobzirno postopali, ljudstvo ščuvali in strasti zbujali brez skrbi za bodočnost naroda; da so ljudi strahovali, zoper osebe, stanove in národe hujskali, da so še pri drugih nemirnih življih pomoči iskali in spodbujali k nepokorščini proti gosposkam in celo proti cesarju. Dalje, da so večkrat nastali nemiri, da niso bile varne ne osebe, ne premoženje, da se je pokazalo zaničevanje proti oblastnijam in proti znamenjem državne oblasti; da tedaj navadna vladna sila ni več zadostovala, da se je torej morala omejiti svoboda tiska in javnih shodov, ker se je to pokazalo kot potrebno za javni red. Nemško-liberalni listi bodo od veselja ploskali, Čehi pa bodo zdaj morda vendar sprevideli, da jih mladočeška politika ne pelje k sreči in veljavi. Kaj morejo Mladočehi na to storiti? Nič družega, da bodo nekoliko ropotali v državnem zboru, ministri se pa za to ne bodo zmenili. Za resen upor jim bo menda primanjkovalo moči in poguma, torej ne ostaja družega, kot pest v žepu stiskati, sicer pa se pokoriti vladni šibi. To je tedaj tista slavna zmaga, ki so jo Mladočehi obetali svojim volilcem! — Primorskim Slovanom se bo pa na bolje obrnilo, če je verjeti „Národnim Novinam“ v Zagrebu, ki poročajo, da bo odstopen Tržaški cesarski namestnik Rinaldini, ter da pride na njegovo mesto nek nemški uradnik, ki služi zdaj na Tirolskem. Očita se Rinaldiniju, da je preveč na stran potiskal primorske Slovanne in stregel le Lahom, kterih pa vendar ni znal pridobiti za državno idejo. Čas bi že bil, ako je vlada res spoznala, da na Primorskem ni modro postopala. Sicer pa mi nemamo veliko vere v to novico, smo bili že prevečkrat goljufani v svojih nadah. — Nekteri nemški katoliški listi so predložili, naj se ustanovi v državnem zboru strogo katolišk klub po zgledu centru (središča) v Nemčiji. Tem listom pritrjuje tudi Ljubljanski „Slovenec“. Mi se pa bolj vjemamo z listom „Südsteierische Post“, ki od tega odsvetuje in se boji, da bi razpadla tako poljski, kakor Hohenwartov klub, ko bi izbačila od sebe omahljive, na pol liberalne poslance, in s tem bi bilo pomagano le nemški levici (liberalcem), ki si že davno želi, da bi ta dva kluba razpadla, ker bi potem levčarji kot najmočnejša stranka ukazovali in kraljevali, med tem ko bi v male klube zdrobljena desnica brez moči in veljave ostala. — Neutrudljivi dr. Lueger in njegovi tovariši hodijo po severni (nemški) Češki ter sklicujejo shode, na kterih ljudstvu razkladajo škodljivost liberalnih naukov ter jih vabijo v tabor krščansko-socijalne (protijudovske) stranke. Želeti bi bilo tem shodom obilno uspeha in blagoslova. — Pri vojaških vajah v Galiciji so svitli cesar sprejeli poljske in rusinske odposlance in velmože ter jih pohvalili, da znajo mir ohraniti v deželi med Poljaki in Rusini, da modro skrbijo za deželne potrebe, ob enem pa tudi skupni državi vselej

fala za 95.000 gld.; zdaj sta oba čez mejo pobegnili. — Od 128 bosanskih Turkov, ki so šli k svojemu preroku v Meko, prišlo jih je samo 48 nazaj; vsi drugi so pomrli za kolero. — V Bosni se je naredila roparska četa. Proglašeno je v tistem kraju obsedno stanje. — V Zagrebu so umrli škof Pavlešič. — Telovadba se je kot obligaten predmet upeljala na Dunajskih gimnazijah. Počasi se bo tudi na drugih.

Raznoterosti.

Umestna naredba. V Muggendorfski kopelji (Švica) izdal je ravnojochi zdravnik to-le pametno naredbo, katera se je napisala po tablicah v javnih šetališčih: Opozarjajo se gospe, da morajo o suhem vremenu predolga oblačila pod denarno globo ali primernim zaporom toliko privzdigniti, da se ne dotikajo tal, v tem ko jim je dovoljeno pomagati o deževnem vremenu s svojimi oblačili pometati blato.

Vabilo.

Podružnica sv. Cirila in Metoda v Medgorjah imela bo svoj **letni občni zbor** v nedeljo dne 24. kimovca pri Martinu v Habru. Spored: 1. Pozdrav načelnikov. 2. Poročilo tajnika in blagajnika. 3. Volitev novega odbora. 4. Pobiranje doneskov in vpisovanje novih udov. 5. Razni govori in nasveti. Uljudno so vabljeni vsi društveniki in drugi zavedni Slovenci in Slovenke. **Odbor.**

Vabilo

k **letnemu občnemu zboru**, kterege napravi podružnica sv. Cirila in Metoda za Pliberk in okolico dne 1. vinotoka 1893 ob 3^{1/2} uri popoldne pri Štokarju v Štebnu. Vspored: 1. Nagovor načelnika. 2. Poročilo tajnika. 3. Volitev novega odbora. 4. Gospodarski govor. 5. Vpisovanje novih udov. 6. Slučajni govori in nasveti. Med posameznimi točkami poje novo ustanovljeno pevsko društvo „Gorotan“ iz Šmihela. K mnogobrojnejem obisku vabi vse zavedne Slovence in Slovenke cele Podjunske doline **odbor.**

Za po toči poškodovane v Pliberški in Šmiklavški fari v Podjunski dolini darovala je župnija Vogrče 4 gld.

Loterijske srečke od 16. kimovca				
Line	37	42	36	16 70
Trst	10	12	73	38 16

Tržne cene v Celovcu.

Ime blaga	na birne		na hektolitre	
	gld.	kr.	gld.	kr.
pšenica	4	70	5	90
rž	3	80	4	80
ječmen	3	70	4	60
oves	2	20	2	80
hejda	5	—	6	25
tursica (sirk)	4	20	5	25
pšeno fižol	6	80	8	50
repica (krompir)	—	70	1	10
deteljno seme	—	—	—	—
grah	—	—	—	—

Sladko seno je po 2 gld. 90 kr. do 3 gld. 45 kr., kisló 2 gld. — kr. do 2 gld. 80 kr., slama po 1 gld. 90 kr. meterski cent (100 kil). Frišen speh je po 70 do 75 kr. kila, maslo in puter po 95 do 105 kr. — Pítane vole plačujejo mesarji po 30 do 33 gld. stari cent.

Cisto nov voziček za mleko

se proda prav dober kup na Beljaški cesti (Villacher Strasse) št. 25 v Celovcu.

Notarska pisarna.

Jemljem si čast, slavnemu občinstvu naznati, da sem dne 16. t. m. odprl svojo notarsko pisarno v Železni Kapli. **Karol Kögler,** c. kr. notar.

Luka Zufer,

mizarski mojster v Celovcu

priporoča svoje **lastne izdelke**, politirano in lakirano hišno opravó itd. Blago se dobi dober kup, ker je zaloga že prevelika. Delavnica in prodajalnica je na Vetrinjski cesti št. 8.

Priznано najboljšo in trpežno robo
prodaja najceneje

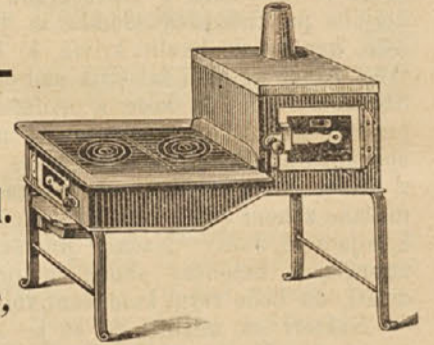
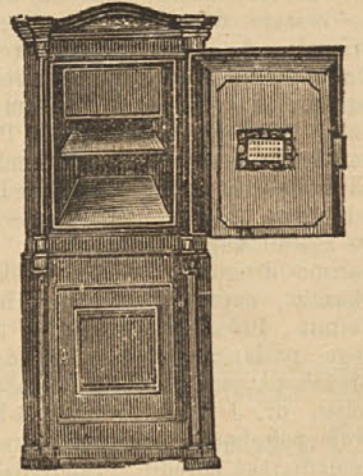
Fran Sadnikar,

trgovec z železnino
v Celovcu, Burggasse št. 7.

ki ima v svoji zalogi
raznovrstno železnino
in vse v to stroko spadajoče
stvari v veliki izbiri.

Posebno priporoča:
**nagrobne križe, Marija-
celjske kotlje,
razne železne peči,
štedilna ognjišča (šparherde) itd.**

Zaloga trpežno napravljenih železnih
Wertheimerjevih blagajnic,
varne proti ognju in tatovom.

Brinjevec!

Podpisani priporoča slavnemu občinstvu: pravi **natorni brinjevec** liter po 1 gld. 20 kr.; **stara slivovka** liter po 1 gld.; **fini namizni med** v plehastih skatljah po 5 kil franko 3 gld. 50 kr. Nadalje priporoča **fino dolensko vino** liter po 24 in 26 kr.; **isterski teran** liter po 23 kr.; **hrvatsko belo vino** liter po 23 kr. od 56 litrov naprej.

Egidij Jeglič,

trgovec in čebelar v Selu, pošta Lesce-Bled na Kranjskem.

Natorna vina

rudeča in bela.

Tirolec, rudeč po 16 do 18 kr. **sicilijanec**, črn, (najboljše laško vino) po 20 kr., **bela vina** po 24 do 26 kr. liter. Za prístnost in trpežnost se jamči. Pošilja se v sodih.

Zaloga moke

iz I. Budimpeštanskega parnega mlina, vreče po 85 kil po izvirnih cenah.

Priporočam tudi svoje drugo **tržaško blago** in **žgane pijače** po nizkih cenah.

Kramarjem se daje še ceneje.

S spoštovanjem

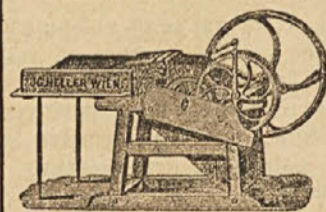
Amand Prosen,

v Celovcu, kosarske ulice št. 24.

Malo posestvo,

okoli 9 oralov zemljišča, njive, travnik, gozd, občinska paša, pohišstvo v dobrem stanu, dosti sadja, je za 1100 gld. na prodaj v Rutah pri Radišah. Več pove **Janez Lipuš** p. d. Metavar v Rutah, pošta Žrelec (Ebenthal).

Vsi stroji za kmetijstvo vinarstvo in moštarstvo!

Mlatilnice, vitle, trieure
čistilne mline za žito
rezalnice za krmo
samodelujoče
aparate proti peronosperi
tlačilnice za vino
tlačilnice za sadje
mline za sadje

predmete za kleti, sesalnice za vse namene, kakor v obče: vse stroje za kmetijstvo, vinarstvo in moštarstvo razpošilja v najnovejših, najboljših konstrukcijah

IG. HELLER, DUNAJ

2/2 Praterstrasse Nr. 78.

Bogato ilustrovani katalogi v nemškem in slovenskem jeziku zastoj in poštnino prosto.

Najkulantnejši pogoji. — Jamstvo. — Stroji se dajo na poskušnjo.

Cene so se znova znižale! Prekupovalcem znaten popust!

Trgovskega pomočnika,

ki je služil do sedaj na deželi in je izurjen prodajalec, iščem za mojo trgovino z mešaním blagom. Znati mora slovenski in nemški ter mora biti zmožen oskrbovati potrebne pisarije. Več se izve pri podpisanemu.

Miha Kerzic,

trgovec na Zilici blizu Podklostra. (Arnoldstein.)

Janez Tschernitz,

trgovec v Celovcu, Dunajske ulice,
priporoča za zimo hlapeem in pastirjem

kranjsko sukno

(loden) in **ševiot**, meter po 1 gld. 20 kr., 1 gld. 30 kr. in 1 gld. 40 kr.

Zdravila za živino.

Skušena redilna štupa za živino,

Rabi se skoro 40 let z najboljšim vspehom večinoma po hlevih, ako živinče ne more jesti, slabo prebavlja; zboljšuje mleko in nareja, da krave dajo več mleka.

Zamotek z rabilnim navodom vred velja le 50 kr. 5 zamotkov z rabilnim navodom samo 2 gld.

Cvet za konje.

Najboljši mazilo za konje, pomaga pri pretegu žil, otekanju kolén, otrpnenju v boku, v križu, otekanju nog, mehurjih na nogah itd.

Steklenica z rabilnim navodom vred stane le 1 gld., 5 steklenic samo 4 gld.

Ta zdravila za živino se dobijo v

lekarna Trnkóczy-ja

v Ljubljani zraven rotovža

in se vsak dan s pošto razpošiljajo.

Garantirano pristen brinjevec

prodaja **Anton de Gleria**, trgovec v Logatcu, v zavojih po 3 litre za 4 gld. 50 kr. proti poštnemu povzetju. Na debelo se daje še boljši kup.